

БӨЛІМ: ЖАЛПЫ РУБРИКА

1-сынып оқушыларына арналған психологиялық дамыту сабақтары

ЖАРИЯЛАНДЫ
23.09.2024СІЛТЕМЕ
<https://bilimger.kz/164096/>

1-сынып оқушыларымен жүргізілетін психологиялық жұмыс өте маңызды, себебі бұл кезең балалардың мектепке алғашқы қадамын білдіреді және олардың болашақта оқу процесіне қалай қатысатынын анықтайды. Психологтардың міндеті – балалардың мектепке бейімделуіне, эмоционалды жағдайының тұрақтылығына, олардың оқуға деген ынтасын арттыруға және әлеуметтенуіне қолдау көрсету.

1. Бейімделу кезеңіндегі жұмыс

Мектепке алғаш келген балалар үшін жаңа ортаға бейімделу процесі күрделі болуы мүмкін. Олар жаңа ережелер мен талаптарды қабылдап, мұғалімдермен және құрдастарымен қарым-қатынас орнатуы керек.

- Мектепке психологиялық бейімдеу:** Балалар мектептегі жаңа тәртіпке, оқу процесіне және мұғалімдермен өзара әрекеттесу жүйесіне бейімделуі керек. Бұл кезеңде психолог:
 - Жеке және топтық әңгімелер жүргізеді.
 - Әртүрлі диагностикалық әдістер арқылы баланың эмоциялық жағдайын бағалайды.
 - Мектептегі ортаның балаға қалай әсер ететінін анықтап, қажет болған жағдайда қолдау көрсетеді.
- Жеке тұлғаны бақылау және талдау:** Балада мектепке бару қорқынышы, эмоционалды шиеленіс, агрессия немесе керісінше, оқшаулану пайда болуы мүмкін. Бұл белгілер байқалса, психолог оларды жеңуге бағытталған жұмыстар жүргізеді:
 - Өзін-өзі реттеуге арналған тыныс алу жаттығулары, релаксация әдістері.
 - Эмоционалды күйді жақсартуға бағытталған ойындар мен жаттығулар.

2. Эмоционалды және мінез-құлықтық дамуды бақылау

1-сынып оқушыларының эмоционалды дамуы өте нәзік кезеңде болады. Осы кезеңде балалардың әртүрлі мінез-құлықтық ерекшеліктері анық байқалады, сондықтан бұл аспектіні мұқият бақылау маңызды.

- **Эмоциялық жағдайды бақылау:** Баланың эмоционалды күйін тұрақты түрде бақылап, көңіл-күйін түсінуге тырысу керек. Психолог:
 - Қорқыныш, сенімсіздік немесе өзін-өзі төмен бағалауды анықтайды.
 - Баланы өзін-өзі дұрыс бағалауға, өз күшіне сенуге үйретеді.
 - Позитивті ойлауға және эмоционалды күйзелісті жеңуге арналған әдістерді қолданады.
- **Қарым-қатынас дағдыларын дамыту:** Бала өзінің сезімдерін дұрыс жеткізіп, құрдастарымен жақсы қарым-қатынас орнатуы үшін арнайы тренингтер өткізіледі:
 - Коммуникациялық ойындар.
 - Топтық тапсырмалар арқылы ынтымақтастықты нығайту.

3. Ойын арқылы оқыту

Бұл әдіс балалардың танымдық белсенділігін арттырып, олардың оқуға деген қызығушылығын қолдайды. Ойындар балалардың назарын аударып, оқу процесін қызықты әрі тартымды етеді.

- **Танымдық ойындар:** Олар балалардың есте сақтау, логикалық ойлау және зейін қою қабілеттерін дамытады. Мысалы:
 - «Сөздер тізбегі» ойыны арқылы баланың сөздік қорын арттыру.
 - Логикалық жұмбақтар мен ойындар арқылы ойлау қабілетін жетілдіру.
- **Эмоциялық ойындар:** Балалардың өз эмоцияларын дұрыс түсінуге және оларды бақылауға үйретеді. Мысалы:
 - «Қуаныш немесе мұң» ойыны балаларға әртүрлі жағдайларды сипаттап, сол сәттегі эмоцияларын түсіндіруді үйретеді.
- **Әлеуметтік ойындар:** Бұл ойындар балаларды топпен жұмыс істеуге, бір-бірімен ынтымақтастық орнатуға үйретеді. Мысалы:
 - «Дос табу» ойыны арқылы бала жаңа достар тауып, қарым-қатынас дағдыларын дамытады.

4. Ата-аналармен жұмыс

Ата-аналар – баланың мектептегі жетістігіне үлкен әсер ететін тұлғалар. Сондықтан ата-аналармен тиімді қарым-қатынас орнату және оларды бала дамуының әр кезеңіне

қатыстыру маңызды.

- **Білім беру және кеңес беру:** Психолог ата-аналарға баланың мектептегі мінез-құлқы, эмоционалды жағдайы туралы ақпарат беріп, кеңестер ұсынады:
 - Ата-аналар жиналыстарында психологиялық тренингтер өткізу.
 - Әртүрлі консультациялар арқылы ата-аналарды баланың дамуына қолдау көрсету әдістерімен таныстыру.
- **Ата-аналардың белсенділігін арттыру:** Ата-аналардың баланың оқу процесіне белсенді қатысуы маңызды. Оларға балаға мектепте және үйде қалай қолдау көрсету керектігін үйрету:
 - Үй тапсырмаларын орындау кезінде позитивті қолдау көрсету.
 - Баланың оқуға деген қызығушылығын қолдау үшін мақтау сөздер мен марапаттар қолдану.

5. Мотивацияны арттыру

Балалардың мектепте белсенді әрі қызығушылықпен оқу үшін оларды әрдайым қолдап, ынталандыру керек.

- **Жетістікке жетуге ынталандыру:** Баланы әр кішігірім жетістігі үшін мадақтап, оның өзіне деген сенімділігін арттыру. Баланың жетістіктерін атап өту үшін арнайы сыйлықтар, марапаттау жүйесін ұйымдастыру.
- **Оқу процесін ойын түрінде өткізу:** Оқыту әдістерін ойынмен байланыстыру арқылы балалардың қызығушылығын арттыру. Бұл әдіс балалардың оқу процесіне оңай бейімделуіне көмектеседі.

6. Психологиялық диагностика және мониторинг

Бала дамуындағы өзгерістерді уақытылы анықтау үшін жүйелі түрде диагностикалық жұмыс жүргізу қажет:

- **Психологиялық тесттер:** Баланың эмоциялық күйін, әлеуметтік дамуын және танымдық деңгейін анықтау үшін арнайы тесттер қолданылады.
- **Мінез-құлықты бақылау:** Бала мінез-құлқындағы өзгерістерді бақылап, қажет болған жағдайда түзету жұмыстарын жүргізу.

Қорытынды

1-сынып оқушыларымен психологиялық жұмыс кешенді және жүйелі түрде жүзеге асырылуы тиіс. Бұл жұмыс баланың мектеп өміріне бейімделуіне, эмоциялық және әлеуметтік дамуына оң әсер етіп, оқу үрдісіне белсенді түрде қатысуына жағдай жасайды.

ҚМ АА Куәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.